

Zaatari-flygtningelejren i Jordan i februar 2014. I dag er det den fjerdestørste by i Jordan.

■ FØR VAR DORTE I REKLAMEBRANCHEN

”Jeg vil for intet i verden bytte min tilværelse ud”

Dorte Jessen var glad for at være projektleder i reklamebranchen. Det var sjovt, og kollegerne var søde. Men var det meningen med livet? Hun fik sit første job som nødhjælpsarbejder i Østtimor, og hver eneste dag lige siden har hendes arbejde givet mening. I dag er hun programchef for FN's Fødevarerprogram i Jordan. Her fortæller hun om sin hverdag blandt syriske flygtninge.

FORTALT TIL METTE ENGELL FRIIS. FOTO: WFP/CAROLINE HURFURD, WFP/REIN SKULLERUD, WFP/HANI ABUARJA, WFP/BARRY CAME, WFP/ANNE POULSEN, WFP/SALAH MALKAWI. OG POLFOTO.

Jeg turde næsten ikke røre mig. Det var sådan et specielt øjeblik. Jeg stod der midt på en støvet fodboldbane i Zaatari-flygtningelejren, som huser 90.000 syriske flygtninge. Jeg stod og lyttede til taler fra den norske delegation, som havde doneret fodboldbanen og fra de jordanske politikere, som takkede.

Jeg var den eneste kvinde og stod lidt for mig selv der på fodboldbanen, som er forbeholdt piger. Fordi det kun er piger, der må komme her, er den skærmet af, så den kan skabe et fristed for dem. Flere end 60 småpiger var kommet til åbningen, og de stod alle pænt på række ved baglinjen.

Men pludselig kom en lille pige på 11 år hen og stillede sig ved siden af mig. Vi smilede til hinanden, og så stod vi bare der og

Dorte Jessen

FØDT 1970.

UDDANNET på CBS i København og er i øjeblikket i gang med masteruddannelse i Risk, Crisis and Disaster Management på Leicester University, UK.

HAR tidligere arbejdet på reklamebureauerne DDB Needham og BBDO i Danmark og Australien.

HAR tidligere været udsendt for WFP i Østtimor, Myanmar, Pakistan og Kenya.

PROGRAMCHEF for WFP's nødhjælpsoperationer for syriske flygtninge i Jordan. Dorte leder indsatsen i Zaatari, som åbnede i juli 2012 for at give husly og mad til syrere på flugt fra den tre år lange borgerkrig. I dag er der over 90.000 flygtninge, der har deres midlertidige hjem i lejren, og Zaatari er nu Jordans fjerdestørste by.

”Mine kolleger og jeg forlader vores gode, moderne lejligheder om morgenen og kører i en time. Og så står vi midt i en ørkenlejr, med støv og trængsel og telte”

Dorte er med til at hjælpe de omkring syv millioner syriske flygtninge fordelt i Syrien og Jordan. Her er hun i Pakistan under en tidligere udsendelse.

lyttede sammen. Efter et par minutter sagde hun lige så stille ”ha-la” - hej - og så lagde hun forsigtigt sin hånd ind under min arm. Vi sagde ikke andet. Vi stod bare der, og jeg turde næsten ikke røre mig. Jeg var bange for, at hun skulle forsvinde igen. Sumayya hed hun.

Jeg kunne mærke, det var et helt specielt øjeblik. Nu da Sumayya havde været så modig at komme hen, fandt hendes veninder lidt efter lidt også modet og kom og stod hos os. Det var tydeligt, at der stod vi, kvinderne, over for alle mændene, som holdt talerne, og vi havde noget særligt sammen.

Det er et øjeblik, som betyder meget for mig, fordi det blev en slags symbol på én af de ting, der gør mit arbejde som nødhjælpsarbejder for FN's Fødevarerprogram - World Food Programme (WFP) - så værdifuldt for mig: At jeg bare ved at være mig selv kan være med til at påvirke andres liv bare en lille smule. Fordi jeg kommer fra Norden med vores indstilling til, at piger og kvinder har lige muligheder og rettigheder, så viser jeg med mit eksempel andre piger og kvinder, at det er okay at blive hørt og set, at det er muligt at være leder og kvinde.

Mod til at tro på fornemmelser

Jeg arbejder i dag som programchef i Jordan og er dermed dybt involveret i WFP's nødhjælpsoperation for millioner af syriske flygtninge. For WFP er Syrien den største, mest udfordrende og komplekse nødhjælpsoperation overhovedet. I 2014 skal vi hjælpe syv millioner syrere med humanitær fødevarerhjælp - over fire millioner i Syrien og knap tre millioner i de omkringliggende lande, deriblandt Jordan.

Det var ellers ikke nødhjælpschef, jeg drømte om at være, da jeg var barn. Nej, jeg ville være cowboy. Sammen med John Wayne. Han var så sej. Han kæmpede for retfærdighed. Det syntes jeg i hvert fald, da jeg var lille. Han døde desværre, da jeg var 9, så den mulighed forsvandt ligesom. Men han har alligevel været med til at præge mig. Jeg ville gerne lave noget, hvor jeg brugte mig selv,

hvor jeg var udendørs, hvor jeg kunne bruge mine kræfter og min hjerne samtidig.

I første omgang betød det, at jeg meldte mig ind i Hjemmeværnet, så snart jeg kunne. Her lærte jeg de grundlæggende færdigheder, der skulle til for hurtigt at kunne organisere tingene. Og det blev en del af min forberedelse til der, hvor jeg er i dag. Selvom jeg ikke anede det dengang.

Jeg valgte at uddanne mig til markedsøkonom på Niels Brock, eller CBS, som det hedder nu, i København. Jeg vidste, at jeg gerne ville arbejde på et reklamebureau bagefter, og selvom alle sagde, det var umuligt, så lykkedes det.

Min holdning har altid været, at man skal prøve, før man giver op. Jeg er stædig, og jeg er nok, hvad man kan kalde ”formålsdrevet”. Grundlæggende mener jeg, at man skal tro på sine instinkter og have modet til at følge dem. Man har selvfølgelig også brug for en fornemmelse af, hvorvidt man gør det rigtige. Men det synes jeg, jeg får, *as I go along*.

I John Waynes fodspor

Men så stødte jeg ind i det, som nogle nok vil kalde en 30-årskrise. Selv vil jeg sige, at jeg stoppede op, da jeg blev 30, og tænkte over, om jeg nu også var det rigtige sted.

Jeg var stadig vildt glad for mit job, for København, selvom det var langt fra Sønder Bjert, hvor jeg voksede op, og fra mine venner. Men det var, som om der manglede noget.

Derfor bad jeg i første omgang om orlov og tog til Australien. Og det skulle være Australien, fordi det føltes som det sidste sted, hvor alting stadig var utæmmet, og hvor det stadig var muligt at finde eventyr.

Og her indhentede John Wayne mig. Jeg fik nemlig job på en kvægstation, hvor jeg skulle indfange kvæg - til hest! Og hvor man var nødt til at have cowboyhat på, ellers ville solen brænde én til småstykker.

Mens jeg sad der på ryggen af min hest, tænkte jeg: ”Ja, nu giver det hele mening”. Det var så stærk en følelse, at den er blevet et

Om FN's Fødevarerprogram

FN's Fødevarerprogram er verdens største humanitære organisation, som bekæmper sult globalt. Under katastrofer sikrer WFP, at nødhjælpen kommer ud til dem, der har mest brug for den - hvad enten det er ofre for krig, borgerkrige eller naturkatastrofer. Når den umiddelbare katastrofefase er overstået, bruger WFP fødevarer til at hjælpe mennesker med at genopbygge deres liv og deres samfund. I gennemsnit hjælper WFP mere end 90 millioner mennesker i 80 lande hvert år.

slags pejlemærke for mig. Når jeg har dén følelse i dag, så ved jeg, jeg er det rigtige sted og gør det rigtige. Dengang føltes det blandt andet rigtigt, fordi det var noget virkeligt, jeg foretog mig. Jeg havde kørt på motorcykel gennem Australien i seks måneder, jeg havde dykket, prøvet white water rafting og paragliding. Det var store oplevelser, men at fange kvæg var mere end en oplevelse. Det var en barnedrøm, der gik i opfyldelse lige der. Der gik det pludseligt op for mig - jamen, det er jo rigtigt, hvad de voksne sagde til mig, da jeg var barn: ”Når du bliver voksen, kan du blive lige, hvad du vil.”

Jeg besluttede mig for at blive i Australien, fordi jeg holdt og holder meget af mentaliteten dernede. Jeg var nødt til at finde et job, jeg kunne leve af, derfor gik jeg tilbage til reklamebranchen og begyndte at lave tv-reklamer.

Jeg blev projektleder i et af verdens største reklamebureauer, BBDO, og havde de vigtigste klienter og største budgetter. Jeg begyndte også at lave kortfilm. Vandt faktisk en pris på filmfestivalen i Brisbane. Det gik med andre ord meget godt, og jeg var superglad for mit job, for den kæreste, jeg havde fundet, og for mit liv dernede. Men på et tidspunkt meldte rastløsheden sig igen.

Det gav ikke længere mening for mig at lave reklamer for noget, som folk sagtens kunne leve uden. Det var sjovt, mine kolleger var søde, men... var det meningen med livet? Og hvis ikke, hvad skulle jeg så? Fortsætte i filmindustrien? Eller var det noget helt andet, jeg skulle?

Jeg satte mig ned og tænkte over, hvad der betød noget for mig. Og to ting stod klart: Det er vigtigt for mig at kunne hjælpe andre, og

det er vigtigt for mig at kunne være udendørs. Og midt i det hele ramte tsunamien Asien i 2004. Jeg sad i Australien og så katastrofen udfolde sig. På et tidspunkt så man et skandinavisk team, som skulle ind og være med til at hjælpe som nogen af de første. Og så kom den her følelse igen: Det er dét, jeg skal! Jeg ville være med til at koordinere katastrofeindsatser. Jeg ville være en del af et team, som organiserede hjælpen til mennesker i nød. Min næste tanke var: Jamen, jeg kan jo ikke noget, som de kan bruge til noget. Men jo mere jeg tænkte, desto mere gik det op for mig, at alt, hvad jeg havde lavet indtil da, i høj grad handlede om netop at koordinere, strukturere og sætte i gang. Hvis der var noget, jeg kunne, så var det faktisk netop at koordinere store projekter. Men ét er at koordinere store reklameproduktioner. Noget andet nødhjælp. Så jeg gik i gang med at lede efter kurser og uddannelser, som kunne klæde mig på til at søge job i nødhjælpsorganisationer. Jeg fandt, hvad jeg søgte hos RedR, en australsk NGO. En af vores undervisere var katastrofekordinator hos WFP. Med det samme vidste jeg, at det var her, jeg ville arbejde. At det at sikre livreddende fødevarerhjælp til mennesker i nød var mit kald. Jeg fik mit første job hos WFP i Østtimor, og hver eneste dag lige siden har mit job givet mening.

Den lille djævel

Jeg elsker mit arbejde, men der sidder altid en lille djævel på min skulder og siger: Du er ikke god nok! Den stemme er nok skyld i det element af arbejdsnarkomani og præstationsangst, som jeg lider under. På den anden side har denne konstante stræben nok

”Jeg viser med mit eksempel andre piger og kvinder, at det er okay at blive hørt og set, at det er muligt at være leder og kvinde”

resulteret i, at jeg har nået mange af de ting, jeg gerne ville. De seneste halvandet år, hvor jeg har arbejdet blandt syriske flygtninge her i Jordan, har virkelig krævet meget af os alle sammen. Da jeg kom til Zaatari-flygtningelejren sidste sommer, var her 20.000 mennesker, som boede i telte. Uden køkkener. Det betød, at WFP hver dag skulle sørge for at lave og uddele to gange 20.000 portioner mad. Det var en udfordring. For nu at sige det mildt. Siden da er lejren vokset til over 90.000 mennesker – i dag er den faktisk den fjerdestørste by i Jordan! Heldigvis har flygtningene og så siden fået fælleskøkkener og laver nu selv deres egen mad. Syrerere er meget entreprenante folk, så de har etableret små forretninger, som blandt andet sælger grøntsager fra jordanske bønder. Alle flygtninge i Zaatari får stadig fødevarerhjælp fra WFP, og det samme gør de godt 450.000 andre flygtninge, som bor privat i lokalsamfundene. Tit i elendige små huse med dårlige tage, hvor de bor flere familier sammen. Vores indsats er lige så vigtig for dem, som den er for flygtningene i lejrene. Danmark er i øvrigt en af de største bidragsydere til WFP's Syrien-operationer. Og når jeg går rundt i lejren og ser de små, danske flag over det hele, gør det mig uendeligt stolt og glad. Så mærker jeg for alvor, at jeg er dansk i mit hjerte.

Så motiveret som nogensinde

Jeg selv bor en god times kørsel fra lejren inde i Amman. Og her bliver jeg hele tiden mindet om de kæmpe store forandringer, disse mennesker har måttet gå igennem. WFP's kontorer ligger i hjertet af Amman, som er en vidunderlig by. Jeg har jo i mange år arbejdet i meget udfordrende og strabadserende omgivelser, så derfor var jeg i starten en smule bekymret over, om jeg ville miste mit drive, når jeg pludselig skulle bo i en stor by med 24 timers elektricitet, hvor jeg kunne få syv timers

Flere gange har Dorte Jessen fået besøg af kronprinsesse Mary i forbindelse med en udseendelse. Her er de i Kenya.

søvn i en god seng og spise tre måltider om dagen. Men det viste sig ikke være et problem overhovedet. Jeg er lige så drevet og motiveret som nogensinde til at arbejde blandt de mest sårbare – de fleste er kvinder og børn – som er fanget i en katastrofe, hvor de er magtesløse og sat uden indflydelse. Mine kolleger og jeg forlader vores gode, moderne lejligheder om morgenen og kører i en time. Og så står vi midt i en ørkenlejr, med støv og trængsel og telte. De mennesker, jeg møder her, har alle forladt deres hjem. Komfortable hjem. Somme tider er de blevet fordrevet flere gange i Syrien, før det lykkedes dem at komme over grænsen til Jordan. De har i rejst timer, ofte dage. Alt for mange af dem har mistet nogen. De ankommer til lejren og får beskyttelse, og om ikke andet så bare for et kort øjeblik håber jeg, at de finder ro i sindet. Og måske er lidt ro i sindet, det bedste vi kan håbe på lige nu, for desværre ser det ikke ud til, at denne konflikt har en løsning i den nærmeste fremtid.

Hjernen skal holde fri

Det kræver selvfølgelig noget af én at kunne udholde at se andre mennesker i sådan en situation. At jeg går rundt og er trist og deprimeret, hjælper jo ikke nogen. Derfor er det vigtigt for mig, at jeg holder mig sund og rask. Hver weekend forsøger jeg at holde én dag fri, hvor jeg ikke studerer eller arbejder. Det kan være svært, men hvis man skal holde i det lange løb, skal der være mindst en dag om ugen, hvor hjernen kan holde fri. Det, tror jeg, er sundt. For både krop og sjæl. Så jeg prøver at være fornuftig og for eksempel tage ud at vandre en tur i weekenden.

Jeg prøver også at holde forbindelsen med venner og familie derhjemme. Det er dejligt afstressende at snakke med nogen, man har kendt altid. Men jeg ser dem ikke så tit, desværre. Heller ikke min familie. Inden jeg tog fra Danmark for 13 år siden, boede jeg i København, så da så jeg heller ikke min familie så tit. Vi er vant til afstanden, og vi ved, vi er der for hinanden.

Jeg er ikke så god til at få skrevet e-mails, men hvis jeg får brug for at snakke med min familie eller en veninde, så ringer jeg bare. For eksempel her den anden dag, hvor jeg savnede min bror simpelt hen så meget, var jeg nødt til lige ringe og sludre lidt med ham. Det hjalp lidt. Jeg har også et par rigtig gode gamle veninder. De er helt bestemt den hårde kerne. Det er venskaber, som har bestået tidens test, og som i dag er lige så stærke som for 25 år siden. Vi skriver og taler heller ikke meget, men prioriterer at fange hinanden, når muligheden byder sig, for eksempel når jeg er i Danmark. Men oprigtigt talt, så er jeg en person, som er lige der, hvor jeg er, og så er jeg der 100 procent. Det er noget med det at være nærværende, som er vigtigt for mig.

De tunge vilkår

Selvfølgelig har det en pris at leve på denne måde. Eksempelvis da min mor for nogle år siden ringede og sagde, at hun mente,

Syrisk dreng i Zaatari-lejren. For at kunne klapere al nøden holder Dorte en ugentlig fridag, hvor hjernen kan holde fri.

Alle flygtninge i lejren får stadig fødevarerhjælp.

jeg skulle komme hjem, fordi min mormor havde det skidt. Jeg slog det hen. Bedste var en stærk og sej kvinde, så hvis hun var syg, så skulle hun nok blive rask igen... Det blev hun desværre ikke. Og jeg savner hende. En dag på vej hjem fra kirke i Sønder Bjert tænkte jeg: Jeg kører lige forbi hende og får en kop kaffe. Og jeg fik endda drejet bilen ind på hendes vej, før det slog mig, at hun ikke var der længere. Dét er jeg ked af. Og det gør ondt, at jeg ikke fik sagt farvel. Men det er et af de tunge vilkår for det her liv.

Et andet er, at det er så svært at finde nye venner. Der er selvfølgelig mange bekendte, men rigtige venner, som man kan dele sine tanker med, det er svært. Der er så mange nationaliteter og så lidt tid at investere i at lære nye folk rigtigt at kende. Og når mennesker, man endelig er kommet tæt på, rejser videre til en ny mission – hvilket sker ofte – så efterlader det et kæmpe tomrum. Det er en af de ting, som det har været sværest at vænne sig til. Der er en masse tid alene, når man arbejder på denne måde, derfor er det vigtigt at have et netværk, men det er svært, fordi vi altid har så travlt.

Jeg er 43 år og har endnu ikke fået mand og børn. Har da tænkt lidt her på det seneste, at hey, måske var det på tide at begynde for alvor at tænke i de baner. Det føles bare ikke som et afsavn. Og når jeg står der, i flygtningelejren, og med min blotte tilstedeværelse minder piger som Sumayya om, at kvinder godt kan have lige muligheder og rettigheder, så ved jeg, at jeg har verdens bedste job. Og at jeg lige nu – for intet i verden – vil bytte min tilværelse ud. ●